

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 112/2019-10

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 19. novembra 2019 v senáte zloženom z predsedu senátu Mojmíra Mamojku, a zo sudcov Petra Straku a Martina Vernarského (sudca spravodajca) predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť [REDAKČNÝ ZNAČENIE], [REDAKČNÝ ZNAČENIE], [REDAKČNÝ ZNAČENIE], zastúpeného advokátom JUDr. Ladislavom Ščurym, Mierová 1725, Čadca, vo veci namietaného porušenia jeho základného práva vlastniť majetok podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, základného práva na právnu pomoc podľa čl. 47 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, základného práva na rovnosť účastníkov v konaní podľa čl. 47 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky v spojení s čl. 12 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Krajského súdu v Bratislave č. k. 6 Co 319/2015-196 zo 7. novembra 2016 a takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť [REDAKČNÝ ZNAČENIE] o d m i e t a ako oneskorene podanú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Vymedzenie napadnutého rozhodnutia a sťažnostná argumentácia

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 11. decembra 2018 doručená ústavná sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľ“), vo veci namietaného porušenia jeho základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, základného práva na právnu pomoc podľa čl. 47 ods. 2 ústavy, základného práva na rovnosť účastníkov v konaní podľa čl. 47 ods. 3 ústavy v spojení s čl. 12 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozsudkom Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) č. k. 6 Co 319/2015-196 zo 7. novembra 2016 (ďalej len „napadnutý rozsudok“).

2. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti uviedol, že krajský súd napadnutým rozsudkom potvrdil vo veci samej rozsudok Okresného súdu Pezinok (ďalej len „okresný súd“) č. k. 4 C 217/2012-145 z 22. januára 2015, avšak vo výroku o trovách prvoinštančného konania uvedený rozsudok okresného súdu zrušil a vec mu v tomto rozsahu vrátil na ďalšie konanie a rozhodnutie, pretože dospel k záveru, že nie všetky trovy právneho zastúpenia boli vynaložené účelne. V uvedenej časti týkajúcej sa trov prvoinštančného konania je podľa sťažovateľa napadnutý rozsudok krajského súdu nesprávny, zasahujúci do jeho základných práv. Argumentoval, že advokátovi, ktorý cestuje na pojednávanie zo svojho sídla do sídla okresného súdu v Slovenskej republike, patrí odmena tak za stratu času, ako i za cestovné. Zvolenie si právneho zástupcu z iného okresu, ako je miesto súdneho konania, odôvodnil dlhoročným priateľským vzťahom a dôverou k nemu, ako aj skutočnosťou, že iní jemu známi advokáti v jeho okolí majú väzby na samosprávu [REDAKOVANÉ], ktoré je žalovaným v predmetnom súdnom konaní so sťažovateľom ako žalobcom.

3. Proti napadnutému rozsudku krajského súdu podal sťažovateľ dovolanie, ktoré Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) uznesením sp. zn. 5 Cdo 52/2018 z 26. septembra 2018 ako procesne neprípustné odmietol. V podstatnej časti odôvodnenia svojho uznesenia najvyšší súd uviedol:

„Žalobca podal dovolanie proti výroku II. rozsudku odvolacieho súdu, ktorým odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v časti týkajúcej sa trov konania zrušil a v uvedenom rozsahu vrátil vec súdu prvej inštancie na ďalšie konanie. Rozhodnutie o trovách konania (aj keď je súčasťou výrokovej časti rozsudku, ktorým súd rozhodol vo veci samej) má vo svojej podstate vždy povahu uznesenia, čo znamená, že dovolanie podané podľa § 421 ods. 1 CSP proti takémuto výroku rozsudku odvolacieho súdu nie je vzhľadom na znenie § 421 ods. 2 CSP v spojení s § 357 písm. m/ CSP, prípustné, a to tiež aj preto, že dovolaním napadnutý výrok II. rozsudku odvolacieho súdu nemá povahu rozhodnutia potvrdzujúceho alebo zmeňujúceho rozhodnutie súdu prvej inštancie. Rovnako nie je dovolanie proti tomuto výroku rozsudku odvolacieho súdu prípustné ani podľa § 420 písm. f/ CSP, pretože výrok II. rozsudku odvolacieho súdu nie je rozhodnutím vo veci samej, ani rozhodnutím, ktorým sa konanie končí.“

4. Sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd nálezom takto rozhodol:

„Základné právo [redacted], nar.: [redacted], bytom: [redacted] podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv, právo vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy SR, právo domáhať sa zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy SR a právo na právnu pomoc v konaní pred súdmi, inými štátnymi orgánmi alebo orgánmi verejnej správy podľa čl. 47 ods. 2 Ústavy SR, právo na rovnosť účastníkov v konaní podľa čl. 47 ods. 3 Ústavy SR v spojení s čl. 12 ods. 1 Ústavy SR rozsudkom Krajského súdu v Bratislave č. 6Co/319/2015-196 zo dňa 7.11.2016 porušené bolo.

Ústavný súd Slovenskej republiky priznáva [redacted], nar.: [redacted], bytom: [redacted] finančné zadosťučinenie vo výške 1.000,- € ako náhradu nemajetkovej ujmy, ktoré je povinný zaplatiť porušovateľ do 2 mesiacov od právoplatnosti nálezů Ústavného súdu.

Ústavný súd Slovenskej republiky zrušuje rozsudok KS v Bratislave č. 6Co/319/2015-196 zo dňa 7.11.2016 ako protiústavný a vec vracia KS v Bratislave na ďalšie konanie a rozhodnutie.

Porušovateľ je povinný zaplatiť sťažovateľovi náhradu trov konania pozostávajúcu z trov právneho zastúpenia vo výške 390,50 € za 2 úkony právnej pomoci /prevzatie, príprava zastúpenia a podanie sťažnosti - jeden úkon á 153,50 € + 9,21 € režijný paušál + 65,08 € (20 % DPH)/ na účet právneho zástupcu JUDr. Ladislava Ščuryho vedený vo [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], pobočka [REDAKOVANÉ], č. ú: v tvare IBAN: [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] do 2 mesiacov od právoplatnosti nálezu Ústavného súdu.“

5. Vec napadla ústavnému súdu 11. decembra 2018 a bola pôvodne pridelená sudcovi spravodajcovi Rudolfovi Tkáčikovi, ktorému 16. februára 2019 uplynulo funkčné obdobie sudcu ústavného súdu. V súlade s čl. X bodom 5 písm. b) Rozvrhu práce Ústavného súdu Slovenskej republiky na obdobie od 26. apríla 2019 do 31. decembra 2019 v znení dodatku č. 1 schváleného 16. októbra 2019 (ďalej len „rozvrh práce“) bola táto vec prerozdelená náhodným výberom pomocou technických a programových prostriedkov a pridelená sudcovi spravodajcovi Martinovi Vernarskému. V zmysle čl. II bodov 3 a 5 rozvrhu práce je na konanie vo veci príslušný tretí senát ústavného súdu v zložení Mojmir Mamojka (predseda senátu) a sudcovia Peter Straka a Martin Vernarský.

II.

Relevantná právna úprava

6. Podľa čl. 124 ústavy je ústavný súd nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

7. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

8. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

9. Podľa § 56 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon v § 9 neustanovuje inak.

10. Podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania uznesením odmietnuť návrh na začatie konania,

- a) na prerokovanie ktorého nemá ústavný súd právomoc,
- b) ktorý je podaný navrhovateľom bez zastúpenia podľa § 34 alebo § 35 a ústavný súd nevyhovел žiadosti navrhovateľa o ustanovenie právneho zástupcu podľa § 37,
- c) ktorý nemá náležitosti ustanovené zákonom,
- d) ktorý je neprípustný,
- e) ktorý je podaný zjavne neoprávnenou osobou,
- f) ktorý je podaný oneskorene,
- g) ktorý je zjavne neopodstatnený.

11. Zákon o ústavnom súde nadobudol účinnosť 1. marca 2019 v čl. I § 1 až § 13 a § 16 až § 28 a § 32 až § 248 a § 250 a § 251. V zmysle § 246 ods. 1 a 2 zákona o ústavnom súde sa tento zákon použije aj na konania začaté do 28. februára 2019, pričom právne účinky úkonov, ktoré v konaní nastali do 28. februára 2019, zostávajú zachované.

12. Podľa čl. 20 ods. 1 ústavy každý má právo vlastniť majetok. Vlastnícke právo všetkých vlastníkov má rovnaký zákonný obsah a ochranu. Majetok nadobudnutý v rozpore s právnym poriadkom ochranu nepožíva. Dedenie sa zaručuje.

13. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

14. Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o akomkoľvek trestnom čine, z ktorého je obvinený.

15. Podľa čl. 47 ods. 2 ústavy každý má právo na právnu pomoc v konaní pred súdmi, inými štátnymi orgánmi alebo orgánmi verejnej správy od začiatku konania, a to za podmienok ustanovených zákonom.

16. Podľa čl. 47 ods. 3 ústavy všetci účastníci sú si v konaní podľa odseku 2 rovní.

17. Podľa čl. 12 ods. 1 ústavy ľudia sú slobodní a rovní v dôstojnosti i v právach. Základné práva a slobody sú neodňateľné, nescudziteľné, nepremlčateľné a nezrušiteľné.

18. Podľa § 124 zákona o ústavnom súde ústavnú sťažnosť možno podať do dvoch mesiacov od nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia, oznámenia opatrenia alebo upovedomenia o inom zásahu. Táto lehota sa pri opatrení alebo inom zásahu počíta odo dňa, keď sa sťažovateľ mohol o opatrení alebo inom zásahu dozvedieť. Ak rozhodnutie nadobúda právoplatnosť vyhlásením alebo oznámením a ak sa podľa osobitných predpisov zároveň doručuje jeho písomné vyhotovenie, začína lehota plynúť dňom doručenia tohto písomného vyhotovenia sťažovateľovi; ak sa rozhodnutie doručuje len jeho zástupcovi, začína lehota plynúť dňom doručenia písomného vyhotovenia tohto rozhodnutia tomuto zástupcovi. Ak bol vo veci podaný mimoriadny opravný prostriedok, lehota na podanie ústavnej sťažnosti vo vzťahu k rozhodnutiu, ktoré bolo mimoriadnym opravným prostriedkom napadnuté, začína plynúť od doručenia rozhodnutia o mimoriadnom opravnom prostriedku.

19. Podľa § 420 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“) dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,

- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

20. Podľa § 421 ods. 1 CSP dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

21. Podľa § 421 ods. 2 CSP dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n).

22. Podľa § 357 písm. m) CSP odvolanie je prípustné proti uzneseniu súdu prvej inštancie o nároku na náhradu trov konania.

III.

Právne hodnotenie ústavného súdu

23. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti namieta porušenie ním označených základných práv napadnutým rozsudkom krajského súdu v časti týkajúcej sa trov prvoinštančného konania.

24. Ústavný súd vo svojej judikatúre opakovane vyslovil názor (zdôrazňujúc pritom závery rozsudku Európskeho súdu pre ľudské práva z 12. 11. 2002 vo veci Zvolský a Zvolská v. Česká republika, sťažnosť č. 46129/99, najmä jeho body 51, 53 a 54), podľa ktorého, majú na zreteli účel základného práva na súdnu ochranu zaručeného čl. 46

ods. 1 ústavy, v prípade procesného rozhodnutia najvyššieho súdu o dovolaní je sťažovateľovi lehota na podanie sťažnosti ústavnému súdu považovaná za zachovanú aj vo vzťahu k predchádzajúcemu právoplatnému rozhodnutiu (t. j. napadnutému rozsudku) odvolacieho súdu (porov. napr. III. ÚS 114/2010, I. ÚS 165/2010).

25. Uvedená zásada sa premietla aj do novej právnej úpravy zákona o ústavnom súde, ktorý v poslednej vete ustanovenia § 124 uvádza, že ak bol vo veci podaný mimoriadny opravný prostriedok, lehota na podanie sťažnosti vo vzťahu k rozhodnutiu, ktoré bolo mimoriadnym opravným prostriedkom napadnuté, začína plynúť od doručenia rozhodnutia o mimoriadnom opravnom prostriedku.

26. Princíp zachovania lehoty po podaní dovolania aj vo vzťahu k predchádzajúcemu právoplatnému rozhodnutiu odvolacieho súdu, ako aj zákonná úprava počítajúca plynutie lehoty dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia o mimoriadnom opravnom prostriedku, však v každom prípade predpokladá riadne využitie mimoriadneho opravného prostriedku. O riadnom využití mimoriadneho opravného prostriedku pritom nemožno hovoriť v prípade, že je podaný neoprávnenou osobou, je podaný po lehote, je podaný bez povinného právneho zastúpenia advokátom, prípadne ak je podaný proti rozhodnutiu, proti ktorému právna úprava možnosť podať mimoriadny opravný prostriedok výslovne nepripúšťa. V opačnom prípade by sme totiž pripustili možnosť špekulatívneho predlžovania lehoty na podanie ústavnej sťažnosti (II. ÚS 91/2019).

27. O tento prípad ide aj vo veci sťažovateľa. Sťažovateľ dovolaním napadol napadnutý rozsudok krajského súdu v zrušujúcom výroku o trovách prvoinštančného konania.

28. Z ustanovenia § 419 CSP vyplýva, že proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa.

29. Podľa § 420 CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí za splnenia podmienok uvedených pod písmenom a) až f).

30. Sťažovateľ podal dovolanie proti druhému výroku napadnutého rozsudku, ktorým krajský súd rozsudok súdu prvej inštancie v časti týkajúcej sa trov konania zrušil a v uvedenom rozsahu vrátil vec súdu prvej inštancie na ďalšie konanie. Nemôžeme preto hovoriť o tom, že by v prípade druhého výroku napadnutého rozsudku krajského súdu išlo o rozhodnutie vo veci samej alebo rozhodnutie, ktorým sa konanie končí tak, ako to predpokladá ustanovenie § 420 CSP.

31. Ustanovenie § 421 ods. 1 CSP pripúšťa možnosť dovolania proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu, b) ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne. Zároveň však samotná zákonná úprava v § 421 ods. 2 CSP vylučuje možnosť podať dovolanie proti rozhodnutiam odvolacieho súdu, ktorými odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n). Už najvyšší súd v uznesení o odmietnutí dovolania uviedol, že „*Rozhodnutie o trovách konania (aj keď je súčasťou výrokovej časti rozsudku, ktorým súd rozhodol vo veci samej) má vo svojej podstate vždy povahu uznesenia...*“. Dovolanie podané podľa § 421 ods. 1 CSP proti takémuto výroku rozsudku odvolacieho súdu preto nie je vzhľadom na znenie § 421 ods. 2 CSP v spojení s § 357 písm. m) CSP prípustné, a to tiež aj preto, že dovolaním napadnutý druhý výrok napadnutého rozsudku odvolacieho súdu nemá povahu rozhodnutia potvrdzujúceho alebo zmeňujúceho rozhodnutie súdu prvej inštancie.

32. Z judikatúry ústavného súdu vyplýva, že ak je dovolaním napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu, proti ktorému tento opravný prostriedok nie je prípustný, nemožno prihliadať na rozhodnutie najvyššieho súdu o jeho odmietnutí v súvislosti s plynutím dvojmesačnej lehoty na podanie ústavnej sťažnosti (predtým § 53 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov; teraz § 124 zákona o ústavnom súde) (m. m. II. ÚS 103/09, I. ÚS 49/02, I. ÚS 134/03, I. ÚS 209/03). Neprípustné dovolanie nemožno totiž z hľadiska čl. 127 ods. 1 ústavy považovať za účinný a dostupný právny prostriedok nápravy, ktorý je predpokladom

(podmienkou) podania sťažnosti na ústavnom súde podľa tohto článku ústavy, a na jeho podanie nie je preto z hľadiska plynutia uvedenej lehoty na podanie sťažnosti na ústavnom súde možné prihliadať (IV. ÚS 163/2018).

33. Vzhľadom na už uvedené preto ústavný súd musí konštatovať, že sťažovateľ podal mimoriadny opravný prostriedok, dovolanie, proti druhému výroku napadnutého rozsudku krajského súdu, hoci zákon možnosť podať tento mimoriadny opravný prostriedok proti takému rozhodnutiu nepripúšťa. V prípade sťažovateľa nemožno hovoriť o riadnom vyčerpaní opravného prostriedku, a preto nemožno lehotu na podanie ústavnej sťažnosti počítat' od momentu, keď bolo sťažovateľovi doručené rozhodnutie najvyššieho súdu o tomto mimoriadnom opravnom prostriedku, ale od momentu, keď napadnutý rozsudok krajského súdu nadobudol právoplatnosť.

34. Z obsahu ústavnej sťažnosti vyplýva, že napadnutý rozsudok krajského súdu nadobudol právoplatnosť 16. februára 2017. Ústavná sťažnosť sťažovateľa bola ústavnému súdu doručená 11. decembra 2018 (podaná na pošte 7. decembra 2018), teda celkom zjavne po uplynutí lehoty dvoch mesiacov vo vzťahu k uvedenému napadnutému rozsudku krajského súdu.

35. Vzhľadom na uvedené ústavný súd ústavnú sťažnosť odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. f) zákona o ústavnom súde ako podanú oneskorene.

36. Keďže došlo k odmietnutiu ústavnej sťažnosti, bolo bez právneho dôvodu, aby sa ústavný súd zaoberal ďalšími návrhmi sťažovateľa.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 19. novembra 2019

Mojmír Mamojka
predseda senátu